

K SOUČINNOSTI V PRŮBĚHU OBRANNÉ OPERACE

Součinnost vojsk je objektivní zákonitostí a podmínkou úspěchu operace (boje), a musí být proto trvale v celém jejím průběhu vedení udržována a zabezpečována.

V průběhu obranné operace na počátku války k odrazení nepřátelské agrese je nutné udržovat součinnost v plnění takových operačních úkolů, jako je vedení odvetného prvního hromadného úderu, včetně ničení nepřátelských objektů prvního pořadí, účast v protivzdušné operaci, odrazení útoku nepřítele, jeho ničení při boji o zabezpečovací a hlavní pásmo obrany, druhé pásmo obrany a uskutečnění protiúderů, případně — budou-li použity jaderné zbraně — k provedení prvního jaderného úderu.

Při organizaci součinnosti v průběhu vedení obranné operace je zapotřebí brát plně v úvahu skutečné bojové možnosti vojsk, uskutečňujících součinnost, jejich síly a prostředky.

Proto jednou z hlavních povinností velitelů a štábů všech stupňů je organizace součinnosti a její nepřetržitě zabezpečování v průběhu operace. Její důležitost vyplývá zejména z rozhodných cílů, mimořádné intenzity bojové činnosti, velkého bojového úsilí, nasycenosti vojsk moderní bojovou technikou, zbraňovými systémy i z velké spotřeby materiálních prostředků.

Účast vysokého počtu svazů a svazků pozemního vojska, složeného z různých druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb i ostatních druhů ozbrojených sil, které povedou obrannou operaci v soudobých podmínkách, vyžaduje přesné sladění jejich činnosti. Úspěšné vedení obranné ope-

race může být zabezpečeno jen při vysoké efektivnosti bojové činnosti všech vojsk, která se na operaci podílejí, uskutečňování nepřetržitě reálné součinnosti mezi druhy vojsk, zejména motostřeleckými, tankovými svazky, útvary a mezi prostředky průzkumu, radioelektronického boje, letectva, raketového vojska, dělostřelectva a protivzdušné obrany. Vše se bude provádět ve složité situaci, pod úderem vojsk nepřítele a pravděpodobně při ztrátě spojení.

Přesto součinnost je žádoucí udržovat nepřetržitě a při jejím narušení musí být přijata okamžitá opatření k jejímu obnovení.

Součinnost, jako jeden z hlavních obsahových prvků velení, vyžaduje stále zlepšovat metody práce velitelů a štábů při její organizaci, provádění a zabezpečování. Je dost zkušeností z Velké vlastenecké války, kdy velitelé a štáby osobními výjezdy na nejsložitější úseky fronty organizovali potřebnou součinnost.

Vzhledem k tomu, že agresor může dosáhnout za výhodných podmínek určitého stupně překvapení, je třeba počítat s tím, že součinnost bude uskutečňována ve **velmi složitých podmínkách** při současném přechodu z mírového na válečný stav, odrazení hromadných úderů nepřátelských prostředků vzdušného napadení a úderů uskupení jeho pozemních vojsk, při zabezpečování operačního rozvinutí vojsk.

Nezávisle na složitosti situace, ve které bude zahajována obranná operace k odrazení agrese, je nevyhnutelné zabezpečit maximální efektivnost použití vlastních sil i prostředků a úspěšné koordinované splnění stanovených úkolů.

Je nezbytné počítat s tím, že velení vojskům a tedy i uskutečňování součinnosti bude probíhat dokonce v krizových a nepříhodných situacích, při narušení systému velení, nedostatku věrohodných údajů o vlastních vojskách i nepříteli, někdy i při zveličování reálných měřítek nepřátelského napadení.

I přesto musí velení zabezpečit organizované, sladěné rozvinování vojsk a vysokou efektivnost jejich koordinovaného použití při vedení obranné operace s cílem zmařit plány agresora a jeho další jednání.

Předpokladem této úspěšné činnosti je správné porozumění cílům bojové činnosti a stanovením nebo upřesněním úkolů všemi veliteli, štáby i vojsky, které plní společné bojové a operační úkoly, zabezpečení spolehlivého nesehávajícího spojení a systematické zabezpečování vzájemné informovanosti. To znamená, aby **podřízené správně chápali** úkoly, způsoby jejich plnění, zajišťovali pečlivé sladění činnosti vojsk s jadernými údery, palbou konvenčních zbraní, přesné rozdělení úkolů mezi prostředky, jež používají jadernou a konvenční munici, motostřeleckými a tankovými svazky, sladění činnosti vojska protivzdušné obrany a letectva, zajištění spolehlivého spojení mezi společně působícími štáby, zvládnutí a prosazení jednotného systému součinnostních signálů, signálů navedení, vyzkoumání a rozpoznávání.

Na základě různých rozpracovaných variant činnosti budou vojska v průběhu operace provádět tu, která nejvíce odpovídá konkrétní situaci. Protože organizovat součinnost při zahájení agrese od počátku nelze a je v současné dynamické situaci zcela nemožné.

I v soudobých podmínkách platí zásada, že v obranné operaci je součinnost organizována a uskutečňována vždy ve prospěch uskupení, bránícího se na směru hlavního úderu nepřítel, tedy ve prospěch vojsk, která plní hlavní úkol.

Způsob organizace součinnosti v průběhu obranné operace vždy úzce souvisí se stanoveným nebo upřesněným úkolem v operaci. To znamená, že samotný obsah úkolu vychází z potřeby zabezpečit součinnost při plnění jeho rozhodujících období, a to zejména v základní variantě předpokládané bojové činnosti.

Konkrétní formy organizace součinnosti mohou být různé. Budou dány především situací, ve které součinnost bude probíhat, stanoveným úkolem a přijatým rozhodnutím a zejména časem, který je pro její or-

ganizaci k dispozici. Rozhodujícími faktorem v průběhu obranné operace je vývoj situace v zájmovém prostoru. Těžiště součinnosti spočívá především ve stanovení nového nebo upřesnění původního bojového úkolu a v konkrétním způsobu jeho plnění. Je tedy nutné, aby velitel a štáb organizoval součinnost nepřetržitě. Jakákoli změna situace musí vyzvat i odpovídající reakci. Neustálý, trvalý vliv velitele a štábu na průběh bojové činnosti, logicky tedy i na udržení nepřetržité součinnosti, je základem jejího úspěchu.

Štáb je povinen v průběhu obranné operace neustále sledovat plnění součinnostních úkolů ve všech obdobích operace, při plnění všech operačních úkolů a předávat podřízeným doplňující úkoly, pokyny velitele. V případě narušení součinnosti musí štáb okamžitě reagovat a přimnout veškerá opatření k jejímu obnovení.

Nepřetržitosti součinnosti v průběhu obranné operace je dosahováno sladěním úsilí vojsk ke splnění konkrétního operačního úkolu, včasným upřesněním součinnostních otázek v souladu se získáním zpráv o změně situace a s upřesněným rozhodnutím velitele. Dále zabezpečěním pevného a nepřetržitěho velení bránícím se vojskům, okamžitou obnovou narušené spojovací soustavy, trvalou znalostí situace nejen ve vlastním obranném pásmu, ale i u sousedů, včasnou a stálou vzájemnou výměnou zpráv a informací se všemi součinnostními orgány velení a dalšími opatřeními, která vyplývají z konkrétní situace v obranném pásmu.

Součinnost vojsk, sil a prostředků je uvnitř operační sestavy svazu, svazků a se svazy a svazky (útvary) ostatních druhů ozbrojených sil v průběhu obranné operace organizována podle úkolů vojsk a směrů útoku nepřítel. Hlavní úsilí při organizaci součinnosti nebo při upřesnění dříve organizované součinnosti v průběhu obranné operace je nutné zaměřit na sladěnou činnost raketového vojska, letectva, dělostřelectva, vševojskových svazků, vojska PVO a prostředků REB s cílem oslabit, případně zmařit útočnou činnost úderných uskupení nepřítel, odrazit jeho útok a údery ze vzduchu a zničit vklíněná uskupení do obrany protiúderu.

Součinnost mezi svazy (svazky) prvního sledu je zapotřebí organizovat a upřesňovat k sjednocení jejich bojového úsilí pro úspěšné splnění úkolů s cílem způsobit nepříteli maximální ztráty a udržet hlavní pásmo obrany. Především je nezbytné všechny součinnostní otázky vymezit nebo i součinnost obnovit u těch svazů (svaz-

ků), na které je veden hlavní úder nepříteli.

K provedení vstřícné odvetného úderu je koordinována činnost letectva, raketového vojska, dělostřelectva, prostředků REB, vojska PVO k ničení objektů prvního pořadí a dalších cílů nepřítele.

K zabezpečení odrazení nepřátelského útoku a udržení důležitých čar a prostorů obrany je třeba sladit úder raketového vojska a letectva, dělostřelectva se systémem paleb divizí prvního sledu a systémem ženijních zátarasů. Úspěšná bojová činnost, základem které je těsná součinnost, musí v tomto období: způsobit nepříteli maximální ztráty na přechodech přes státní hranici, v mezerách mezi nedostatečně hustými bojovými sestavami vojsk, ničit přisunované zálohy, zastavit postup jeho vojsk nebo co nejvíce zpomalit tempo útoku. Přitom je účelné kombinovat palebné úder s úpornou obranou důležitých prostorů.

Velký význam má v tomto období **koordinovaná činnost na styku armád i svazků prvního sledu se sousedy**. K tomu je možné zesílovat i prostředky, případně i další síly k překrytí boků a styků a nově stanovovat úkoly průzkumu. Důležitý význam bude mít i zesílení paleb do těchto prostorů, systému ženijních zátarasů, manévr silami a prostředky, protitankovými zálohami a pohyblivými odřady zatarasovacím k odrazení úderů nepřítele na styčích a v mezerách mezi sousedy i mezi armádami (svazky).

Při zabezpečování, případně upřesňování nebo nově organizované součinnosti ke zničení nepřátelského uskupení, které se vklíní do hloubky obrany, je nezbytné hlavní pozornost velitele a štábu soustředit na sladění činnosti vojsk k uskutečnění protiúderů a na koordinaci vojsk prvního sledu v obraně. Na každém plánovaném nebo nově stanoveném směru protiúderu musí být důsledně realizována součinnost svazu (svazků) druhého sledu a záloh různého určení se svazy, svazky (svazem, svazkem) prvního sledu, v jejichž pásmech bude veden protiúder, s letectvem, raketovým vojskem a dělostřelectvem. Raketovému vojsku, letectvu a dělostřelectvu budou stanoveny prostory a způsoby vykonání palebných úderů. Druhému sledu a ostatním vojskům, která se zúčastňují protiúderu, nadřazený stanoví konkrétní pochodové osy, čáry rozvinutí, postup vyvádění a rozvinutí k protiúderu, způsob a prostory převzetí posilových prostředků, úkoly a činnost vojsk prvního sledu, v jejichž obranných pásmech bude protiúder proveden, úkoly protitankovým

zálohám a pohyblivým odřadům zatarasovacím. Vojsku PVO úkoly obrany protiúderného uskupení. Zvlášť důsledně musí být stanovena opatření proti vysoce přesným zbraním nepřítele.

Součinnost při přípravě protiúderu je možné spojit s rekognoskací v terénu, kde jsou na jednotlivých významných bodech stanoveny konkrétní součinnosti otázky. Velitel frontu (armády) může součinnost k protiúderu provést na mapě (reliéfním stole), v každém případě však nejdůležitější otázky je povinen řešit v terénu jak s vojsky, která uskutečňují protiúder, tak i se svazky, v jejichž pásmech činnosti bude protiúder vykonáván.

Je-li vedena obranná operace s použitím pouze konvenčních zbraní, je zapotřebí, aby velitel a štáb věnovali trvalou pozornost **možnému přechodu k použití jaderných zbraní a všem součinnostním otázkám, spojeným s vedením prvního jaderného úderu** (účasti v prvním jaderném úderu). Jde zejména o takové otázky, jako je rozdělení úkolů mezi raketové vojsko, letectvo a dělostřelectvo s dalekým dosahem podle objektů i času, a trvale je v průběhu obranné operace upřesňovat. Kromě toho je nutné vymezit i opatření k obnově bojovosti vojsk a odstraňování následků po jaderných úderech nepřítele.

K zabezpečení součinnosti raketových svazků a útvarů se vševojskovými svazky a letectvem při plnění jakéhokoli úkolu v obranné operaci jsou slaďovány nebo upřesňovány způsoby a pořadí plnění úkolů průzkumu objektů ničení, otázky zabezpečení spojení a předávání zpráv průzkumu, objekty ničení a koordinace času i posloupnost jaderných úderů, způsoby ochrany prostorů bojového rozmístění raketového vojska proti napadení diverzní průzkumnými skupinami, vzdušnými výsadky, případně proti pronikajícím uskupením nepřítele, opatření k zajištění bezpečnosti průletu letectva nad prostory bojového rozmístění raketového vojska.

Při vedení obranné operace je nutné počítat s tím, že **nepřítel může ve značném rozsahu používat výsadné výsadky, aeromobilní útvary a jednotky i diverzní průzkumné skupiny**. Proto součinnost a zejména její upřesnění v průběhu obranné operace musí být zaměřena na: koordinaci úderů raketového vojska a letectva na dopravní letectvo i vrtulníky nepřítele na letištích (přistávacích plochách) a na vojska ve výchozích prostorech, skloubení činnosti vojska PVO a letectva k ničení výsadků ve vzduchu a při jejich vysazování (vyložení), společnou činnost raketového vojska, dělostřelectva, letectva, vševoj-

skových svazků a všech druhů vojsk k ničení výsadků po vysazení [vyložení].

Hlavními otázkami, které budou v průběhu obranné operace vyžadovat pečlivého sledění a trvalého upřesňování, je součinnost pozemního vojska s letectvem, zejména využití leteckých jaderných úderů, úsilí letectva podle úkolů, objektů a doby činnosti, předávání zpráv vzdušného průzkumu štábům, vyžádání letectva k plnění konkrétních bojových úkolů, přenesení jeho úsilí na nově vzniklé úkoly, opatření k zajištění bezpečnosti průletu vlastního letectva nad prostory bojového rozmístění raketového vojska a palebnými postaveními dělostřelectva v konkrétní situaci.

Aktivní činnost nepřátelského letectva v průběhu obranné operace bude vyžadovat stálou koordinaci úsilí a těsnou součinnost všech sil a prostředků využívaných k odražení náletů vzdušného nepřítele — vojska PVO, stíhacího letectva a PVOS, sousedů i útvarů REB. Zejména bude nutné trvale upřesňovat složení společně působících vojsk, sil a prostředků a jejich bojové úkoly, náhradu vyřazených prostředků i způsoby velení vojskům, která plní součinnostní úkoly.

Součinnost, její pečlivá a přesná organizace, nepřetržitost jejího udržování, je jednou ze základních podmínek k dosažení úspěchu v boji i operaci.

Organizuje ji osobně velitel za všestranné pomoci a zabezpečení štábu. Forma a metoda (v průběhu operace bude většinou dříve organizovaná součinnost upřesňována nebo uskutečněna nově) bude záviset nejvíce na čase a situaci.

V rámci **společných spojeneckých cvičení** jsou získávány poznatky a zkušenosti z řešení součinnostních otázek jak na operačně strategickém, tak i na operačním a taktickém stupni velení. Ke splnění společných úkolů svazy [svazky] různých národních armád jsou uskutečňována opatření, která přispívají k odstranění nebo zmírnění odlišností a složitostí, jež by mohly mít vliv na udržování nepřetržité součinnosti v průběhu vedení operací.

Poznatky z lokálních válek svědčí o mimořádném významu organizace součinnosti v celém průběhu války. Např. zkušenosti z izraelsko-arabské války v roce 1973 potvrzují, že jednou z příčin neúspěchu egyptské a syrské armády byla nedostatečná součinnost mezi operačními svazy těchto armád, vojenským letectvem a námořnictvem a navíc uskutečněná jen v přípravném období a na počátku konfliktu. V dalším průběhu války organizována nebyla. Nedostatek sleděné činnosti mezi egyptskými a syrskými vojsky ve značné míře umožnil izraelskému velení zcela rozvinout své ozbrojené síly a postupně ničit nejprve syrskou a později i egyptskou vojska a způsobit jim porážku.

Udržování nepřetržité součinnosti v průběhu obranné operace vyžaduje od velitelů a štábů, aby trvale a dokonale znali bojový úkol, správně a stejně chápali cíl a způsob bojové činnosti, jednali v duchu zámyslu nadřízeného velitele. To potřebuje vzájemnou informovanost, neustálé upřesňování úkolů podřízeným, udržování nepřetržitého spojení a včasnost předvídání vývoje situace.